

Klimatske promjene snažno i ubrzano pogađaju europske urbane sredine, rezultirajući ozbiljnim posljedicama na zdravlje građana, rezultati su najnovijeg znanstvenog izvješća 'The Lancet Public Health: 2026 Europe Cities Report', koje je izradio konzorcij Lancet Countdown Europe.

Tim stručnjaka pratio je pokazatelje u više od 800 europskih gradova, istaknuvši da se stanovništvo Europe suočava s dosad nezabilježenim skokovima temperatura i posljedičnim zdravstvenim rizicima.

Smrtnost povezana s velikom vrućinom u urbanim sredinama u prosjeku je porasla za 82 smrtna slučaja na milijun stanovnika između 2015. i 2024. u usporedbi s razdobljem između 1991. i 2000.

Znatno teže bili su pogođeni gradovi u južnoj Europi, stoji u Lancetovu Izvješću o europskim gradovima za 2026. godinu.

U međuvremenu se sjeverniji europski gradovi bore se s povećanom pojavom alergene peludi i razmnožavanju vodene bakterije *Vibrio*, koja se može pronaći u morskim plodovima, a pojedini sojevi mogu uzrokovati bolesti u rasponu od gastroenteritisa do teških, čak i smrtonosnih infekcija. Istodobno je zamijećeno sve manje drveća u gradovima, upozorava tim koji vode Cathryn Tonne i José Chen-Xu iz ISGlobala u Barceloni.

Gradovi moraju preuzeti inicijativu

"Gradovi igraju središnju ulogu u borbi protiv klimatskih promjena. Gradske vlasti trebale bi provesti mjere prilagodbe i ublažavanja koje će stvoriti otporne i niskouglijične zajednice, ojačati lokalno gospodarstvo i poboljšati javno zdravlje", kažu autori.

U gotovo svim proučavanim gradovima, a riječ je o 98,7 posto urbanih sredina, smrtnost povezana s vrućinom porasla je između 2015. i 2024. u usporedbi s razdobljem od 1991. do 2000.

Dok su u zapadnoj Europi u prosjeku uočena 64 dodatna smrtna slučaja na milijun stanovnika, izračuni za južnu Europu ukazuju na 132 smrtna slučaja više, što je povećanje od 161 posto.

Šumski požari i toksičan dim

Broj dana u kojima su stanovnici gradova bili izloženi toksičnom dimu šumskih požara povećao se između 2003. i 2023. u nešto manje od 10 posto gradova, ali se smanjio u oko 4 posto gradova.

Širom Europe statistika pokazuje porast od 7 posto.

Ovim su porastom posebno pogođeni bili gradovi u južnoj i istočnoj Europi, ističu istraživači koji su koristili 28 pokazatelja za ispitivanje klimatskih trendova povezanih sa zdravljem u više od 800 europskih gradova, koristeći podatke Eurostata i druge izvore.

Sve toplija klima rezultira i porastom zaraznih bolesti koje su se prije smatrale tropskima, s obzirom na činjenicu da se komarci koji ih prenose sve više naseljavaju u Europi.

Općenito prosječan rizik od prijenosa denge groznice u europskim je gradovima porastao je za 111 posto između 2015. i 2024. u usporedbi s razdobljem od 1981. do 2010. Najveći porast evidentiran je u istočnoeuropskim gradovima (za 369 posto), a zatim u zapadnoj Europi (za 159 posto).

Slični su trendovi uočeni i za viruse chikungunya i Zika.

Ni hladnija područja Europe nisu pošteđena.

Studije provedene u Njemačkoj pokazuju 60-postotno povećanje prijenosa bakterija *Vibrio* između 2015. i 2024. u usporedbi s razdobljem od 1982. do 2010. Bakterije *Vibrio* obično se nalaze u toploj slanoj vodi, što znači da su pogođeni obalni gradovi na Sjevernom i Baltičkom moru.

Zbog koncentracija peluda drveća alergije traju sve dulje

Poput stanovnika drugih gradova sjeverne i zapadne Europe i one u njemačkim gradovima sve više smeta pelud jer kod mnogih ljudi izaziva alergije. Između 2015. i 2024. godine razine peludi breze u zapadnoj su Europi bile znatno više nego u razdoblju od 1991. do 2000. Posebno se spominje Berlin s porastom od 66 posto i Bruxelles s porastom od čak 82 posto.

U istočnoj Europi porast je u nekim slučajevima bio veći od 100 posto. Uočena je slična visina porasta peludi masline u Španjolskoj i peludi johe u urbanim sredinama istočne Europe.

Učinkovita zelena infrastruktura

No treba imati na umu da drveće istodobno služi kao sredstvo za ublažavanje negativnog učinka klimatskih promjena.

"Drveće u gradovima, kao bitan element urbanih zelenih površina ispunjava važne funkcije ekosustava koje izravno koriste zdravlju smanjenjem toplinskog stresa, poboljšanjem kvalitete zraka i promicanjem mentalnog blagostanja", kaže se u studiji.

No zabrinjava činjenica da je pokrivenost krošnjama drveća u, primjerice njemačkim gradovima u prosjeku pala za nešto manje od dva posto između 2000. i 2020.

Ekonomska komisija Ujedinjenih naroda za Europu preporučuje minimalan prag od 30 posto za pokrivenost krošnjama drveća, ali samo 14 posto europskih gradova ispunjava taj cilj. (Hina)

Ozbiljne posljedice klimatskih promjena na zdravlje građana Europe

Kategorija: VIJESTIAžurirano: Ponedjeljak, 19 Listopad 2026 09:43

Objavljeno: Ponedjeljak, 19 Listopad 2026 09:42

